

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs II. Vtrum intelligere Angeli sit eius esse. art. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

sphæras de vna in aliam sex mutationibus instantaneis. Et cum inter quæcumque duo instantia illorum sex mediet tempus, in quo non mutatur, utique inter mutationem & mutationem interponet quietem temporis intermedij.

QVÆSTIO LIV.
De cognitione Angelorum.
ARTICVLVS I.

Vtrum intelligere Angeli sit eius substantia.

ACTENVS egit D. Thomas de substantia Angeli, tum in se, tum per comparationem ad corpus assumptum, ad locum, & ad motum localem. Deinceps differit de his, quæ ad Angeli cognitionem spectant. In hac verò quæstione disputat de actu intelligendi Angeli, & de facultate ad cognoscendum.

Auerrois & Aristotelis sententia.

Occasionem quæstioni, quam in hoc primo articulo proponit, tribuit Commentator 12. Metaph. textu 51. dum asseruit, *intelligere Angelorum non esse quippiam distinctum ab eorum substantia, & essentia: sicut in Deo non distinguitur.* Eademque videtur fuisse sententia Aristotelis in eo loco ac alibi.

Conclus. D. Tho. negans.

Conclusio est. Intelligere Angeli nequaquam est ipsius substantia & essentia, sed quid ab ea distinctum. Præter rationes D. Thomæ hoc loco, probari potest. Primò, quia in rebus creatis intelligere est vera actio immanens, per quam vitaliter exprimitur imago rei cognoscendæ, seu verbum, ut quæst. 12. & 27. art. 1. ostendimus, estque proinde idem re cum verbo, ut ibidem dictum est: cum ergo Angelus sit res creata, sanè intelligere illius erit quippiam ab eo distinctum tamquam actio à principio illius efficiente, & tamquam accedens à substantia, in quam recipitur. Imò sicut verbum est quippiam distinctum realiter ab intellectu angelico, substantia Angeli, & specie obiecti, à quibus efficienter produci- tur: ita intelligere Angeli (quod cum verbo tamquam actio cum suo termino est idem secundum rem, distinctum ab eo solum formaliter) erit quippiam realiter distinctum à substantia, & intellectu angelico. Secundò in nobis intelligere non est nostra substantia & essentia, ut Commentator & Aristoteles concedit, alioquin semper intelligeremus, cum substantia & essentia nostra nequeat à nobis separari: ergo pari ratione in Angelis intelligere nõ est eorum substantia & essentia, sin minus desistere numquam possent à cognitione eorum omnium quæ possunt cognoscere, neque possent addiscere quicquam de nouo. Tertio, volitio Angeli non est substantia & essentia Angeli, alioquin neque libero præditi essent arbitrio, neque peccare possent suapte natura: ergo neque intellectio. Patet consequentia, cum sit par ratio utrobique. Denique conclusio est notior, quam ut probationibus indigeat, illique probate tenentur contrarium, qui id affirmant. Ad quod suadendum, nec veriuimilem quidem rationem aliquam adducunt.

Obiectio.

Neque verò quisquam nobis obiciat, quod si postrema nostra ratio quicquam probaret, posset simili modo concludi in Deo, in quo ipsius velle est ipsius essentia, non esse etiam libertatem arbitrij. Ne, inquam, id nobis obiciat. Quoniam que in Deo supra nostrum captum, demonstrationibus permoti confitemur, propter illius non solum, infinitam, sed etiam illuminatam, perfectionem, nempe velle

A hoc, aut illud liberè, solum addere supra volitione, qua seipsum naturaliter vult, respectum rationis ad res liberè volitas, nescientes in hac vita explicare, quid sit ratio fundandi eiusmodi respectus, nõ sunt in exemplum afferenda, dum de Angelis creaturis finitis & limitatis est sermo, quin potius de illis finitis ac limitatis tamquam quippiam luminis naturali euidentis reputandum est, si eorum velle sit omnino idem cum sua substantia & essentia, esse illis omnino naturale, carereque prorsus libertate arbitrij ad volenda ea quæ volunt.

ARTICVLVS II.

Vtrum intelligere Angeli sit eius esse.

CONCLUSIO. Intelligere Angeli non est esse Angeli. Probat, intelligere Angeli est actio immanens: esse verò Angeli non item: ergo intelligere Angeli non est esse Angeli. Præterea esse est vnus rationis in vnoquoque Angelo: intelligere verò diuiditur in scire, & opinari, quæ distinguuntur specie: ergo non sunt idem. Item esse præsupponitur ad hoc, vt Angelus intelligat, & non è contrario: ergo non sunt idem.

ARTICVLVS III.

Vtrum potentia intellectiua Angeli sit eius essentia.

VÆ hoc loco dici poterant, dicta sunt 2. de Anima, cap. 3. vbi ostendimus potentias omnes efficientes substantiarum creaturarum, distinguí realiter ab ipsorum substantiis. Alia quæ tangit Caietanus disputata sunt 2. de Anima, cap. 4. 2. Physicorum, ac alibi apud Aristotelem.

ARTICVLVS IV.

Vtrum in Angelo sit intellectus agens & possibilis.

CONCLUSIO D. Thomæ est. In Angelo non est intellectus agens, neque possibilis, nisi æquiuocè. Hanc probat in argumento, sed contra, quoniam intellectus agens, & possibilis constituuntur in rebus comparatione phantasmatum: ea namque potentia, quæ recipere potest species intelligibiles à phantasmatis, vt earum interuentu intelligat, earens dicitur intellectus possibilis, aut patibilis, quatenus pati potest eiusmodi species recipiendo, & quatenus per eas reducitur ad actum primum ad intelligendum: ea verò potentia, quæ concurrento efficienter vnà cum materialibus phantasmatis, ea euehit, vt in intellectu possibili imprimatur species merè spirituales, intellectus agens appellatur: sed in Angelo non sunt phantasmata: ergo neque intellectus agens, neque possibilis, nisi æquiuocè.

Angelus ex D. Thomæ sententia nõ habet agentem intellectum.

Obserua D. Thomam velle, vt nullo modo conueniat Angelis intellectus agens: ed quod ratio, quæ nos cogit illum in nobis admittere, locum in Angelis non habeat. Etenim in nobis constituitur, quia cum possibilis noster intellectus mediantibus phantasmatis accipiat species à rebus: phantasmata autem sola, vt pote materialia, producere eas non possunt, ed quod spirituales sunt, & longè excellentioris nature.